

नलोपाख्यानम्

4

बृहदश्व उवाच।

सा नमस्कृत्य देवेभ्यः प्रहस्य नलमब्रवीत्।

प्रणयस्व यथाश्रद्धं राजन्किं करवाणि ते ॥ ३-५३-१ ॥

pra√ṅī I P. – желать, любить;
yathāśraddham *adv.* – согласно вере, по желанию;

अहं चैव हि यच्चान्यन्ममास्ति वसु किंचन।

सर्वं तत्तव विश्रब्धं कुरु प्रणयमीश्वर ॥ ३-५३-२ ॥

viśrabdham *adv.* – доверчиво;

हंसानां वचनं यत्तन्मां दहति पार्थिव।

त्वत्कृते हि मया वीर राजानः संनिपातिताः ॥ ३-५३-३ ॥

saṃ-ni√pātaya *caus.* – собирать, соединять;

यदि चेद्भ्रजमानां मां प्रत्याख्यास्यसि मानद।

विषमग्निं जलं रज्जुमास्थास्ये तव कारणात् ॥ ३-५३-४ ॥

praty-ā√khyā II P. – отказывать;
mānada – благосклонный, выказывающий уважение;
rajju *f* – веревка;

एवमुक्तस्तु वैदर्भ्या नलस्तां प्रत्युवाच ह।

तिष्ठत्सु लोकपालेषु कथं मानुषमिच्छसि ॥ ३-५३-५ ॥

येषामहं लोककृतामीश्वराणां महात्मनाम्।

न पादरजसा तुल्यो मनस्ते तेषु वर्तताम् ॥ ३-५३-६ ॥

rajas *n* – пыль;

विप्रियं ह्याचरन्मर्त्यो देवानां मृत्युमृच्छति।

त्राहि मामनवद्याङ्गि वरयस्व सुरोत्तमान् ॥ ३-५३-७ ॥

√trā IV Ā. – спасать, охранять;
anavadya – безукоризненный, безупречный;

ततो बाष्पकलां वाचं दमयन्ती शुचिस्मिता।

प्रव्याहरन्ती शनकैर्नलं राजानमब्रवीत् ॥ ३-५३-८ ॥

śanakais *adv.* – медленно;

अस्त्युपायो मया दृष्टो निरपायो नरेश्वर।

येन दोषो न भविता तव राजन्कथंचन ॥ ३-५३-९ ॥

niḡarāya – непреходящий, непреложный;

त्वं चैव हि नरश्रेष्ठ देवाश्चाग्निपुरोगमाः।

आयान्तु सहिताः सर्वे मम यत्र स्वयंवरः ॥ ३-५३-१० ॥

ततो ऽहं लोकपालानां संनिधौ त्वां नरेश्वर।

saṃnidhau – в присутствии к.-л. (+Gen.)

वरयिष्ये नरव्याघ्र नैवं दोषो भविष्यति ॥ ३-५३-११ ॥

एवमुक्तस्तु वैदर्भ्या नलो राजा विशां पते।

आजगाम पुनस्तत्र यत्र देवाः समागताः ॥ ३-५३-१२ ॥

तमपश्यंस्तथायान्तं लोकपालाः महेश्वराः।

दृष्ट्वा चैनं ततो ऽपृच्छन्वृत्तान्तं सर्वमेव तत् ॥ ३-५३-१३ ॥

vṛttānta *m, n* – случай, событие;

देवा ऊचुः।

कच्चिदृष्ट्वा त्वया राजन्दमयन्ती शुचिस्मिता।

किमब्रवीच्च नः सर्वान्वद् भूमिपते ऽनघ ॥ ३-५३-१४ ॥

नल उवाच।

भवद्भिरहमादिष्टो दमयन्त्या निवेशनम्।

प्रविष्टः सुमहाकक्ष्यं दण्डिभिः स्थविरैर्वृतम् ॥ ३-५३-१५ ॥

kaṅkṣya – тайный, скрытый, секретный;

sthavira *m* – старик;

प्रविशन्तं च मां तत्र न कश्चिदृष्टवान्नरः।

ऋते तां पार्थिवसुतां भवतामेव तेजसा ॥ ३-५३-१६ ॥

सख्यश्चास्या मया दृष्टास्ताभिश्चाप्युपलक्षितः।

विस्मिताश्चाभवन्तदृष्ट्वा सर्वा मां विबुधेश्वराः ॥ ३-५३-१७ ॥

upalakṣita – замеченный, узанный;

vibudha *m* – мудрец, божество;

वर्ण्यमानेषु च मया भवत्सु रुचिरानना।

मामेव गतसंकल्पा वृणीते सुरसत्तमाः ॥ ३-५३-१८ ॥

rucira – прекрасный, приятный

saṃkalpa *m* – решение, желание, воля;

अब्रवीच्चैव मां बाला आयान्तु सहिताः सुराः।

त्वया सह नरश्रेष्ठ मम यत्र स्वयंवरः ॥ ३-५३-१९ ॥

तेषामहं संनिधौ त्वां वरयिष्ये नरोत्तम।

एवं तव महाबाहो दोषो न भवितेति ह ॥ ३-५३-२० ॥

एतावदेव विबुधा यथावृत्तमुदाहृतम्।

मयाशेषं प्रमाणं तु भवन्तस्त्रिदशेश्वराः ॥ ३-५३-२१ ॥

yathāvṛtta *n* – случившееся, событие;